

Kopia
Enligt förteckning
sista sidan

Riksantikvarieämbetet och
Statens historiska museer
Ink. 1997-04-24
Der.....

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten Vinkeln
26, Hästgatan 19 och Nygatan 1, Visby, Gotland

BESLUT

Visby innerstads stadsplanestruktur och bebyggelse utgör ett unikt exempel på hur två ekonomiska expansionsperioder, hansatiden och 1700-talets andra hälft, avspeglas i en välbevarad stadskärna. I stadsmiljön ingår från senare perioder även andra byggnader och miljöer, vilka kan anses vara synnerligen märkliga. Fastigheten Vinkeln 26 tillhör sistnämnda kategori och är ett värdefullt exempel på 1800-talets storbyggda stadsgård. Fastigheten ingår som en välbevarad del av denna bebyggelsemiljö.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen mm denna fastighet för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen omfattar fastighetens samtliga byggnader A-F samt den tillhörande gården enligt bifogade karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Bokstavs-beteckningarna refererar till bilagd karta.

Fastigheten är bebyggd med ett större bostads- och magasinshus i två våningar, nu inrett till lägenheter, inredd vind samt en butikslokal i källaren (hus A). Ett bostads- och butikshus i två våningar, sammanbyggt av två hus i vinkel, med inredd vind och källare (hus B och C). Ett bostads- och butikshus i en våning samt inredd vind (hus D). Två intilliggande magasins-, stall och uthusbyggnader, nu delvis inredda till lägenheter (hus E och F).

Husen ligger orienterade runt en stor kullerstensbelagd innergård som nås via ett portlider. Fastigheten utgör en av Visbys största handelsgårdar från

MARO P MAGNUS VINKELN BMFÖRKL

Länsstyrelsen i Gotlands län

97-04-01

Överklagande har ej skett
inom föreskriven tid.

Eva Jacobsson
Eva Jacobsson
Registrator

1800-talet, med möjlighet till inkvartering för landsbygdsfolk på stadsbesök. Gårdsmiljön och byggnadernas fasader är mycket autentiska och välbevarade. I fastigheten har bedrivits handelsbod sedan början av 1800-talet.

De flesta av byggnaderna på gården är från 1800-talets andra hälft och bevarar i stort sina ursprungliga utföranden.

Hus D byggdes 1973 och ersatte ett då rivet hus. Gattufasaden och gathusets proportioner gjordes lika de förutvarande. Husets exteriör ingår i byggnadsminnet då det är av största vikt att gaturummets och gårdsrummets karaktär ej förvanskas.

Magasinsutrymmena (i hus A samt hus E och F) fick stå orörda ända in på 1970-talet då delar av dem inreddes till lägenheter. Rester av ett medeltida bostadshus i trä påträffades 1976 vid den arkeologiska utgrävning som initierats av att hus E och F skulle inredas.

BM avser gårdens utformning samt byggnadernas exteriörer och stomme enligt skyddsföreskrifterna nedan.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angivna byggnader A-F får ej rivras eller till sitt yttre byggas om eller till. Inga förändringar får heller ske vad gäller tak- och fasadmateriäl eller övrig exteriör utformning.
2. För hus A, B, C, E och F gäller att i byggnadernas inre får inte göras ingrepp i eller ändring av murverk, stomme, takstol och bärande konstruktioner.
3. För hus A, B, C, E och F gäller vidare att fast inredning såsom spegeldörrar, listverk, kakelugnar mm ej får ändras eller tas bort.
4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella och till respektive byggnad anpassade material och metoder användas. Utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
5. Den tillhörande gården skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att exteriöra förändringar eller interiöra förändringar, enligt punkterna 2 och 3 ovan, ej skall ske. Därför är även mindre förändringar av markbeläggning, plank och port, uppsättning av antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor mm tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före underhåll eller restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Till beslutet bifogas länsstyrelsens förslag till riktlinjer för framtida upprustningsarbeten.

Även för BM prövas bygglovpliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kulturminnen mm lämna tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid med skyddsföreskrifterna.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare föreslagen lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 21§ lagen om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit länsantikvarie Marita Jonsson.

Förberedande handläggning har utförts av byggnadsantikvarie Magnus Rönn.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson

Marita Jonsson

Kopia
RAÄ
Byggnadsnämnden
Gotlands Fornsal
Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut
RAÄ
Lantmäterimyndigheten
Gotlands Fornsal
Byggnadsnämnden
Planenheten
Länsantikvarien

RIKTLINJER FÖR FRAMTIDA UPPRUSTNINGSSARBETEN (Förslag)

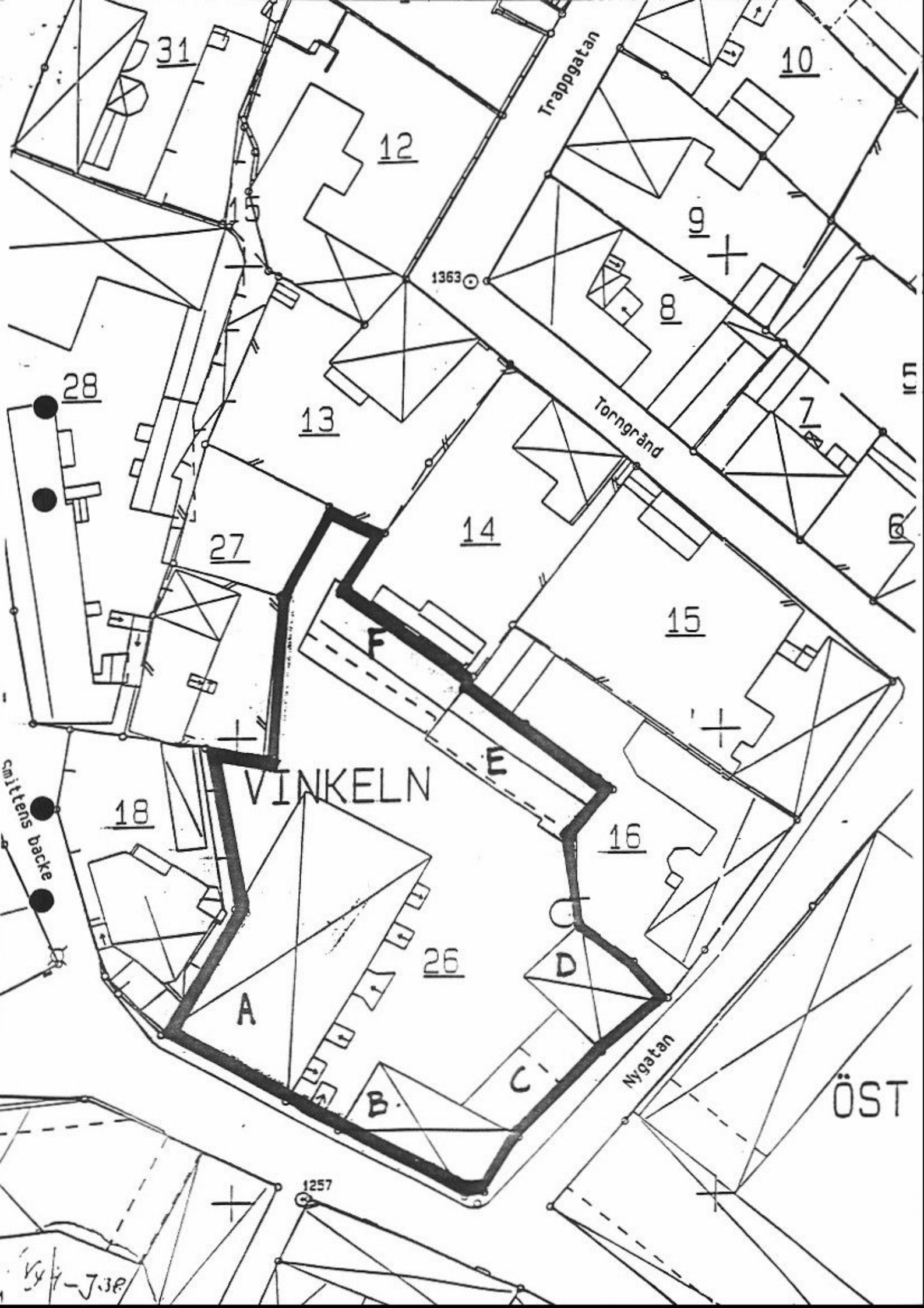
(Observera att ändring som strider mot BM:s skyddsföreskrifter kräver länsstyrelsens tillstånd. Bygglovppliktiga åtgärder prövas i kommunens byggnadsnämnd.)

Ytterdörrar och exteriöra fönstersnickerier målas vid kommande ommålningsbehov i mer traditionella kulörer. Spår av äldre färgsättning på snickerier undersöks och kan tas som förebild vid ommålning. Aluminiumblecken i fönsterrutornas nederkanter täckmålas med samma färg som fönsterbågarna. Entrédörren hus A kan täckmålas i samma kulör som övriga dörrar. Ren linoljefärg skall användas. Luckor och stockar tjäras med dalbränd stubbtjära. Fasader lagas med bruk med en sammansättning så lik den befintliga putsen som möjligt. Vid total omputsning används rent kalkbruk. Färgning av fasader sker med kalkavfärgning.

Stuprör med rundade vinklar ersättes vid framtida utbytesbehov av sådana med skarpa vinklar.

I övrigt skall vid alla underhållsåtgärder traditionella, beprövade material och metoder användas så att oförutsedda skadeverkningar undviks och byggnadernas estetiska och hantverksmässiga karaktär bibehålles.

31

10

12

Trappgatan

1363

28

13

Torngränd

27

14

15

F

E

Smittens backe

18

VINKELN

16

C

26

A

D

Nygatan

B

C

ÖST

1257

184-J.38